

‘ĀPO’ORA’A FA’ATEREHAU PARAU FA’ATA’ARA’A

Mahana toru 19 no eperera 2023

‘Ua putuputu te ‘Āpo’ora’a Fa’aterehau i teie mahana toru. Teie te mau pu’e parau tā na i ha’amana :

VP -	2
• ‘Avariraa ‘i te téléservice « Escale » ‘i Porinetia nei	2
MAF -	4
• Te mau faaueraa nô te tuu ‘i ni’a ‘i te mâtete te ‘i’o animara ‘ôviri.....	4
• Tauturu moni nâ te taatiraa <i>Monoï de Tahiti</i>	4
MCE -	5
• Tauturu moni nâ te Fare Upa Rau.....	5
• Te 6raa ‘o te faafaa’iteraa ‘ <i>ETE</i>	5
MSP -	6
• Tauturu moni taa’ê nâ te fare ma’i CHPF	6

- VP -

'Avariraa 'i te téléservice « Escale » 'i Porinetia nei

'I roto noa 'i te tau-haamaita'iraa 'i te 'ohipa 'a te Hau, 'i 2022 'ua haamata mai te Faatereraa 'a Porinetia, 'ohipa 'âmuihia mai 'e te faatereraahau 'o te fâriiraa râtere 'e te pû 'o te mau paturaa rarahi, 'i te 'ôpuaraa rahi nô te Fenua nei, teie nô te haapâpû 'i te tere aumaite, te faanahoraa 'e te tî'âauraa 'i te mau tapaeraa pahi 'i roto 'i te mau motu 'a Porinetia.

Te faa'ohiparaa 'i teie 'ôpuaraa 'o tei tuuhia 'i roto 'ite arata'iraa 'a te Faatereraa porinetia 'o te mau 'ohipa moana (DPAM) tonohia atu ai 'ei « mana moana nô te mau tapaeraa pahi » 'e te faati'araa hô'ê piha taa'ê nô te reira tuhaa 'ohipa.

'E tapura 'ohipa rahi 'o te 'auâhaati 'i te tupuraa 'o te 'ohipa nâ roto 'i te rênî rorouira 'o tei ineine mai ia au 'i te 'ite-auraa 'a te faaterehau hâpa'o 'i te Tau-haamaita'iraa 'i teie rave'a turama « Escalés ».

'Ia hope mai te rururaa 'a te tomite pairati (COPIL) 'i tupu na 'i te 24 'o mâti 2023, 'ua haamana te Fenua 'i te 'avariraa 'i teie rave'a 'ohipa nâ roto 'i te rênî rorouira nô te tî'âauraa 'i te mau pahî uta râtere.

'O te tuhaa mâtâmua noa teie 'âvariraa 'ohipa, tupu atu ai te tahi atu mau rave'a 'e tu'ati 'i teie tî'âauraa 'ohipa nô te mau pahi râtere. 'E roiro ato'a teie rave'a 'ei 'ohiraa mana'o nô roto mai 'i te feiâ 'e faa'ohipa 'i teie rave'a.

'Eaha te rave'a 'e te fâ 'o teie 'ôpuaraa

Te maraaraa mai te tai'o pahi râtere 'e tapae mai nei, nâ reira te mau pahî rii manihini 'o te faa'ohipa rahi 'i te mau rênî tere pahi 'i te maraa ato'a te faa'ohiparaa 'i te mau uâhu pahi. Riro atu ai te tâfifiraa rau 'i te pae 'o te pâururaa 'ati, te arutaimareva, te fâriiraa manihini, nâ reira ato'a te fâriiraa 'i te pahi 'i roto 'i te mau motu.

Nô te 'ore 'e mana tî'âau 'e te 'îti 'o te faanahoraa 'ohipa taa'ê 'o te tî'âauraa 'i te mau uâhu, 'e mea faufaa 'ia faati'ahia te hô'ê rave'a nô te haapâpû 'i te tî'âauraa 'âmui 'i teie mau fifi.

Nâ teie rave'a 'ohipa nâ roto 'i te rênî rorouira 'itenati 'e tî'âau mâite, nô te tâato'araa 'o Porinetia, te tapaeraa pahî (taa'ê atu 'i te uâhu 'o Papeete) 'e te faa'ohiparaa 'i te mau tuhaa tairoto nô te mau tutaaraa pahî nâ roto 'i te hô'ê 'api rorouira nô te tapa'o 'i te aniraa faahepo. 'E faahepo te mau pahî 'ia tapura hou te tapaeraa ratou 'e 'ia araaraa te faaâraa nâ roto 'i te rênî téléservice.

Faauseraa teie nô te tâato'araa 'o te mau pahî : uta râtere, iati 'una'una, 'e te mau pahî tere tâmau ('e te tahi atu huru pahî).

'E nehenehe 'i te Fenua, te mau 'oire, te Hau nui, 'e te mau taiete pahî uta râtere 'aore râ te taata noa 'e faaô mai nô te haamaita'i noa 'i te faahoturaa taraire 'a fâna'o atu ai 'i teie rave'a 'âpî.

'E mea nahea 'i te faatere 'i teie téléservice

'E turamaraa ti'amâ 'e 'aore 'e tapuraraa hou. Nô te tap'o 'i te tomoraa 'âpee noa 'i te mau arata'iraa pâpa'i :

1. Tâpa'o 'i ni'a hô'ê 'api : faahepohia 'ia 'iriti 'i te hô'ê aniraa nô te tâpa'o 'i te hô'ê vâhi tutauraa ;
2. Faaâra 'i huru 'o tô 'oe pahî : horo'a 'i te mau turamaraa ato'a 'i ni'a 'i tô 'oe pahî 'e te tapena pahî hou te tomoraa te pahî 'i Porinetia ;
3. Tâpa'o hô'ê vâhi tutauraa : ia au 'i te vâhi hinaarohia 'e te vataraa 'o teie vâhi, 'e aniraa teie nâ roto mai 'i te taretâ 'itenati.

Te tahi : 'e nehenehe 'e nâ roto atu 'i teie rave'a 'e ani 'i te faarevaraa 'e te faaru'eraa mai 'ia Porinetia.

Nô te aha teie 'ôpuaraa 'e mea nâroto mai i te « Fâriiraa Manihini 2027 » (FM27) 'e te faahoturaa taraire 'a Porinetia ?

Te faaherehereraa 'i te natura ora 'o te moana 'o tei riro 'ei faufaa rahi nô te haapâpû 'i te hô'ê faahoturaa manihini taraire 'e te faatura 'i te tai. 'O teie 'ôpuaraa « Escales », 'e te faanahoraa 'i te area faa'ohipa 'o te tairoto 'e nehenehe ai 'e tî'âau maoro te raro moana.

'I roto ato'a 'i teie 'ôpuaraa, te haamau haereraa 'i te tutau taa'ê 'i roto 'i te mau motu, teie nô te faa'ore roa te mau tuturaa 'oviri 'o te tu'ino 'i te mau to'a. nâ teie ato'a rave'a 'e faaherehere 'i te natura ora 'o te moana, te vai maita'i 'o te tairoto, mâ te faaâra tâmau noa 'i te feiâ 'e ora nei 'i te tai 'i te faufaa rahi 'ia pâpuruhia te tai.

'E ô ato'a teie 'ôpuaraa 'i roto 'i te faahoturaa manihini taraire 'a Porinetia, nâ roto 'i te horo'araa 'i te hô'ê 'ê'a 'ê'ê atu nô te arutaimareva 'e te vai maoro nô te tutauraa pahî. 'e 'oia ato'a, te faahoturaa 'i te mau paturaa 'e au nô te natura, faaitoito 'i te ora 'âmui 'e te hau nô râtou 'e ora nei 'i te hotu moana mai tei tapurahia 'i roto 'i te mau puaraitu 'o te poritita « Fariiraa Manihini 2027 ».

Nâ teie ato'a rave'a 'e nehenehe ai 'i te feiâ toro'a fârii manihini, taiete pahî 'e hi'o atea nâ reira ho'i te mau tomite fârii manihini 'e 'ite 'i te tarena tapaeraa pahî nô te nehenehe 'ia râtou 'e faaineine 'i te mau fâriiraa.

E 'inaha, te faaherehereraa 'i te natura ora 'o te moana te tahi ia faufaa rahi nô te haapaari 'i mua 'i te tauraa ahureva 'e te or anoa te mau nunaa 'o te fenua.

'Eaha te tarena faaâuhia nô te aveaveraa teie rêni natirara (Téléservice) ?

Te aveaveraa mâtâmuâ nô te mau pahî uta râtere. Te mau taiete fârii 'o tei 'ohipa mai nô te faati'a 'i teie rave'a « Escales » nô te mau tere pahî râtere, 'e nâ muahia te faa'ohiparaa nô teie mau toro'a. nô tô râtou rahi 'i te tomo mai 'i Porinetia nei, te mau lâti 'e te mau pahî huru rahi atu 'o te faa'ohipa rii au noa mai 'i teie rêni 'itenati. 'E 'ia tae 'i te 'âfa hope'a 'o

2023, 'e fâna'o te tâato'araa 'o te mau pahî 'i teie rave'a 'o te haaamaiata'ihia atu â nô râtou. Te fâ ia ineine hope roa 'ia tae 'i 2024.

- MAF -

Te mau faaueraa nô te tuu 'i ni'a 'i te mâtete te 'i'o animara 'ôviri

Te 'i'o puaaniho, mâa ani rahihia 'e te huiraatira, 'ei 'imiraa faufaa ho'i nâ te nuuhiva ihoa râ. Te haamau nei te ture Fenua nô te 23 'o tenuare 2023 'i te faatureraa nô te nehenehe 'e tapihoo 'i te 'i'o animara 'ôviri 'o te fenua nei mâ te auraro 'i te faatureraa 'o te aupuruaea ti'a.

Faatureraa 'o te faarava'ihia 'e te faaueraa mana 'a te 'Apooraahau 'i rave 'i teie mahana, 'o te haapâpû nei 'i te mau arata'iraa 'e te mau parau faati'a 'a te feiâ a'ua'u animara, te mau haapii 'e te feiâ hi'opo'a, te mau faatureraa 'i te pae 'o te raveraveraa 'i'o, te mau tâpa'o fatu animara 'e te utaraa animaraa, nâ reira te mau turamaraa ato'a faaâuhia 'e te mau fare faaineineraa 'i'o animara 'ôviri (ETG).

Te haapâpû ato'a nei te faaueraa mana nei 'i te arata'iraa 'o te tapihooraia tia'i noa atu ai te 'iritiraa 'i te mau ETG. Oia ato'a, mai te taime â piahia ai teie faaueraa mana, 'o te mau 'i'o animara titirohia 'e 'o tei tâpa'o 'otahihia te nehenehe 'e horo'ahia 'e te feiâ fatu parau faati'a â'u animara nô te tapihoo 'i te tino animara.

Nô te fifi 'e nehenehe 'e tupu 'i ni'a 'i te êa taata 'i roto 'i te utaraa 'i'o, titauhia 'ia haapaari te mau tino animara tupa'i nô hâpono.

Nâ roto 'i teie raveraraa te haapâpû nei ia 'i te mâ 'o te 'i'o hou te tuuraa 'i ni'a 'i te mâtete, rave'a teie nô te faahotu 'i te 'âmaa 'imiraa faufaa 'e te i'amâraa te Fenua 'i mua 'i te mâa.

Tauturu moni nâ te taatiraa *Monoï de Tahiti*

Te tâmau noa nei te 'Apooraahau 'i tâ na turu 'i te faahoturaraa 'o te 'âmaa Monoï 'e 'ua faataa hô'ê tauturu moni 'i te faito 12 mirioni toata nâ te Taatiraa *Monoï de Tahiti* nô 2023.

Nâ teie tauturu 'a te Fenua 'e nehenehe ai 'ia na 'e pâpuru 'i te faufaa 'i te i'oa pii *Monoï de Tahiti*, 'e te faaineineraa 'i te piiraa tapu natura 'o te hô'ê tuhaa 'o te monoi haahia.

- MCE -

Tauturu moni nâ te Fare Upa Rau

Aniraa a te faaterehau 'o te Ta'ere, 'ua fârii te 'Apooraahau 'e horo'a 17 600 000 toata, nâ te Fare Upa Rau, nō te faanaho 'i te mau ta'urua ta'ere 'e te aafaufaaraa 'i te faufaa 'o reo, tauturu nō 2023, nō te :

- 'E 3 'âru'i 'upa'upa « Les nuits du Jazz », « Rock sur scène » 'e « Concert de Noel » ;
- Te pupu 'upa'upa rahi 'a te CAPF ;
- Te 'oro'a 'a te rahu'a tumu ;
- Te 10raa 'o te 'âru'i himene 'e 'ori 'i te marae 'Ârahurahu ;
- Te 3raa 'o te 'âru'i Jazz 'e *soul music* ;
- Te haafaufaaraa 'i te reo tumu ;
- Te tomoraa 'i roto 'i te haapiipiiraa 'a te CAPF nâ te mau tamarii oraraa hepohepo.

Te 6raa 'o te faafaa'iteraa 'ETE

'I raro a'e 'i te faanahoraa 'a te faaterehau 'o te Ta'ere, hâpa'o 'i te Rima'î, te faaineine nei te Pû 'o te 'ohipa rima'î 'i te 6raa 'o te faafaa'iteraa 'ETE, te fâ 'o te faa'iteraa 'i te neheneheraa 'i te 'Eté 'e mono 'i te mau fârii 'ûrainâ, 'e te haafaufaaraa 'i te 'ohipa 'a te rima'î.

Mai tei 'itehia 'i te mau faanahoraa 'i ma'iri, 'e tupu teie faafaa'iteraa 'i te mau matahiti ato'a maoti te 'âmuiraa 'i tupu 'e te Piha faaapu 'e te tautai roto (CAPL) 'e te mau 'oire. 'E tupu ia tae roa 'i roto 'i te mau motu, mâ te faaô 'i roto 'i te mâtete mâa hotu fenua, te *mâtete fenua*, les faa'iteraa tiare (faatupu ato'a 'i te tata'uraa Haari Contest) 'e te peho 'a te feiâ faaapu 'i 'Outumaoro 'e 'i Vaira'o ? 'Ia 'âmuihia, 14 peho tei tupu na, 'e 'o tei tâhō'ê 30 taata rima'î 'i ni'a 'i te mâtete 'o te hotu tumu, 'e hau atu 'i te 20 taata rima'î 'i te peho mâa tumu.

'I te 'ao'ao, 'i te mau faanahoraa ato'a, 'e tupu na te haapiipiiraa raaraa tâmoni, 'e patahia na te hoho'a video reo tahiti nō te turama 'i te 'ohipa 'a te rima'î. 'O te haapurorohia 'e te piha 'o te rima'î, 'i ni'a 'i te mau tahua totiare te 'ohipa 'o te 'ETE (YouTube, Facebook 'e Instagram). Te 1 pihia « *te ha'une 'ô'ini mâa tupu 'e mâa hotu* » 'e te 2 « te ha'une panier 'i te ni'au ». rave'a haapii 'e te ha'uti nō te tâmata 'i teie 'ohipa rima'î 'e te haaraa 'oia iho nō te fetii te mau fârii 'ohie 'i te rave, 'ohipa haahia 'i te tao'a 'o te fenua nei.

Nō te 'itehia 'e te pae rahi 'o te feiâ faafaa'ite (feiâ faaapu, tanu tiare, etv.) 'e te huiraa'ira iho, hō'ê ha'uti taa'ê nâ te feiâ faafaa'ite : te faa'iteraa tiare nō te 1 'o eperera tae atu 'i te 11 'o tiunu, 'e tupu te peho 'a te feia faaapu 'i 'Outumaoro 'e 'i Vaira'o (atopa). Nō te tata'u te feiâ faafaa'ite 'ia faatupu 'i te pa'epa'e 'aore urainâ, 'o te nâmuahia te mau tao'a natura 'o te faitohia ia au 'i te arata'iraa mau. 'O te pa'epa'e tâta'itahi te tata'u 'e 'o te haavâhia ia au te mâ'itiraa 'a te huiraa'ira nâ roto mai 'i te Facebook 'o teie faanahoraa 'ETE 'e te « Like » te upooti'a 'i te tahi mau tao'a hâmani natra. Hau atu, 'i roto 'i nau taata faafaa'ite 'e 3 te upooti'a 'i roto 'i teie ha'uti, 'e tuha tarerohia 'e te haru 'i te rê 'e titeti manureva nō te tere 'i Tuamotu-Maareva.

Nô te feiâ mâta'ita'i, te feiâ 'itenati titauhia râtou 'ia pâhono 'i te hô'ê tapura uiraa 'e tuuhia 'i te vâhi faafaa'iteraa iho. 'Ia hope mai te faafaa'iteraa, 'e tupu te hutitareroraa 'e te upooti'a 'i te hô'ê haari kit 'e hô'ê 'au'a, tauihaa tâmaa hamani râau 'e te 'apu haari, ho'ê pûtê hamani 'ahu, 'e te 'ete ni'au 'âano rau. Te feiâ upooti'a tape'ahia mai nô te 2 'o te hutitareroraa nô te haru hô'ê mahana haapiiraa roto 'i te oraraa natura.

'E hurihia te mau parau pia faatiani 'ETE 'e te mau video nâ roto 'i te reo Tahiti.

'E haamata te 'ohipa 'o te 'ETE 'i te mahana mâa 6 'o mê 2023 'i te mâtete 'o te mau hotu tumu 'i roto 'i te 'auâ 'o te fare 'oire 'o Punaauia. Te mau hora 'iritiraa nô te huiraatira h6 tae atu 'i te hora 1.

Te hu'ahu'araa 'o teie faanahoraa tei ni'a 'i te tahua 'itenati www.artisanat.pf 'e te 'api Facebook Opération 'ETE 'e te Pû 'o te rima'î.

- MSP -

Tauturu moni taa'ê nâ te fare ma'i CHPF

'Ua topa mai te tapura faufaa matahiti 'a te Fare Ma'i 'a Porinetia (CHPF) piri 'i te 2 miria toata 'i 2011 'e 2015, 'are'a râ ho'i mai reira mai :

- Te tapura faufaa nô te faa'ohiparaa 'i te fare ma'i 'o Taaone 'aita ho'i 'e faaâuraa 'e te fare ma'i 'o Mamao 'e 'aita 'i faaâu tanohia mai na ;
- Te amuraa ho'i 'i te maraaraa 'o tâ na 'ohipa teimaha nô te rauraa 'o te utuuturaa ma'i mai tô na tauiraahia mai 'i Taaone 'aita ato'a 'i tauihia mai.

Te 'âpoo 'a te CHPF tei te tauea 'orera ia 'e tapura faufaa faataahia, te tahi tei te rahi 'o te ma'i 'e tape'ahia nei 'i te fare ma'i 'o te maraa rahi 'e 'aore te tapura faufaa 'i 'âpee 'i tetereraa 'ohipa 'o tei ta'ipiti te tapura faufaa faa'ohipa ô ato'a mai ai te maraaraa tâmau 'o te mau tarifa.

Te taupupu nei te tereraa 'ohipa 'a te fare ma'i nâ reira te pae 'o te tereraa faufaa. 'Ua pâpû te faufaaraa 'ia pa'epa'e 'e 'ia turu rûhia nô te faati'a 'i tâ na tapura faufaa nô te faatere tâmau noa 'i tâ 'ohipa nô te huiraatira ma'i, 'e nô te tutava 'i te faati'a faahouraa 'i tâ na tereraa faufaa niuhia 'i ni'a 'i te 'afata 'âmui 'o te tereraa matahiti 'e tuuhia mai nei 'e te 'afata 'o te pâpuru totiare 'e te mmaita'i 'o tâ na faatereraa.

Nô te reira, 'ua faataahia Porinetia hô'ê tauturu taa'ê 'i te faito 'e 2 750 000 000 toata 'ia nehenehe a'e 'i te fare ma'i 'e arata'i 'i tâ na tutavaraa nô te huiraatira ma'i.